

(Frigyes Podmanitzky: Ricordi di un vecchio gentiluomo, p. 393)

Con la modifica del salone principale, oltre alla svalutazione artistica, fu introdotta nell'edificio anche una fonte di problemi tecnici, cioè i lucernari del salone che, a causa della carenza realizzazione tecnica, provocavano continue infiltrazioni d'acqua nella soffitta, il che mette ormai in pericolo la stabilità delle strutture in legno sopra il salone principale.

Con la modifica l'area del salone si ridusse di un terzo. Secondo la testimonianza dei progetti di demolizione del 1865, nel muro semicircolare orientale erano state praticate al pianterreno cinque aperture, probabilmente per permettere l'accesso al corridoio e come illuminazione secondaria.

Nel 1867, con la nomina del governo, diventò urgente creare delle stanze per i ministri, che furono ricavate da una parte della biblioteca. L'ufficio e la residenza del Presidente del Consiglio non erano in questo edificio, ma nel palazzo Sándor sulla fortezza di Buda. Probabilmente allo stesso tempo vi furono altre modifiche, di cui però non si trova traccia né in testi né nei progetti d'epoca.

Nel 1870 il parlamento fu collegato alla rete cittadina dell'acqua potabile realizzata nel frattempo.

I locali dell'edificio col passare del tempo si dimostrarono di nuovo insufficienti e nel giugno 1884 il Consiglio della Città di Budapest autorizzò altri lavori di modifica, l'esecuzione dei quali fu affidata al capomastro Ignác Wechslemann. Il permesso si riferiva alla chiusura di due dei tre portoni principali e all'utilizzazione come uffici delle aree retrostanti. Così l'androne a tre navate divenne a una navata sola, e si dovette rialzare con un riempimento di terra il pavimento di uno dei due nuovi uffici ottenuti (quello a sinistra venendo dalla strada) poiché il suo eccesso dall'atrio principale si era alzato di ben dieci scalini. La soluzione presentava problemi di sicurezza in caso di incendio, per cui la realizzazione fu subordinata ad alcune condizioni, come l'installazione di nuove tubature per l'acqua, la realizzazione di una cisterna dotata di secchi in soffitta e la sostituzione delle tre porte principali del salone con porte ad apertura verso l'esterno.

Non si trovano invece dati sulla costruzione delle due ali aggiunte nel cortile ai due lati dell'edificio. Per ragioni architettoniche comunque c'è ragione di credere che siano state costruite contemporaneamente alla trasformazione a ferro di cavallo del salone centrale.

Nel 1902 il parlamento si trasferì dall'edificio provvisorio al nuovo edificio definitivo in riva al Danubio, progettato da Imre Steindl.

Gli arredi del salone principale rimasero anche dopo il trasloco, tranne la panca ricoperta di cuoio di Ferenc Deák, visibile ancora adesso al Museo Nazionale.

Nel 1903 si sarebbe voluto trasformare in biblioteca e museo cittadino il vecchio parlamento, ormai privo di funzione, ma il progetto non fu realizzato a causa dell'alto costo. Così fino al 1920 l'edificio ospitò mostre e fiere. Nel 1918, durante la Repubblica dei Consigli, vi si riunì il Consiglio militare.

Nel novembre 1920 Dénes Justh ebbe il permesso di proiettare film nel salone principale. Fu così costruita una cabina di proiezione nella galleria.

Dopo alcuni anni si trasferì nell'edificio l'Ufficio di Statistica della Capitale, che lo ebbe in uso fino al 1942, anno in cui divenne possesso dello Stato italiano.

In base un accordo firmato a Roma nel 1935, il 14 maggio 1941 l'edificio di Bródy Sándor utca 8 ed il terreno su cui è edificato furono ceduti in proprietà eterna e gratuita allo Stato italiano, per collocarvi l'Istituto Italiano di Cultura per l'Ungheria. Il contratto di donazione fu firmato il 3 feb-

letto, ahol még a falak sem száradtak ki." (Podmanitzky Frigyes: Egy régi gavalér emlékirata, 393. oldal)

A nagyterem átalakításával, túl azon, hogy művészileg leértékelődött az épület, jó néhány műszaki probléma is keletkezett. A mennyezeten elhelyezett tetőablakok, a kifogásolhatóan gyenge műszaki megoldások miatt, állandó beázásokat okoztak. A födémekben összegyűlt víz pedig már-már a nagyterem fölötti faszerkezetek stabilitását veszélyeztette.

Az átalakítás eredményeképpen a nagyterem területe kétharmadára csökkent. Az 1865. évi bontási tervek tanúsága szerint a nagyterem keleti határoló

falában, a földszinten öt nyílást vágtak részben azért, hogy a folyosóról is lehessen a terembe lépni, részben a másodlagos természetes fény biztosítása érdekében.

1867-ben, a kormány kinevezése után, sürgősen újabb szobákat kellett kialakítani a ministerek számára. Ehhez a helyet részben a könyvtárból vették el. A miniszterelnök irodája és rezidenciája nem ebben az épületben volt, hanem a budai Sándor Palotában. Válszínleg még voltak további átalakítások is, de erről nem találni nyomokat sem a korabeli tervekben, sem egyéb írásos dokumentumban.

1870-ben az épületet bekötötték az időközben kialakított városi ivóvízhálózatba.

Az épület helyiségei az idő múlásával újra szűknek és kevésnek bizonyultak így 1884-ben Budapest Városi Tanácsa kiadta az engedélyeket további átalakítási munkákra. A munkák kivételével Wechslemann Ignác építőmestert bízták meg. Az engedély arra szolgált, hogy zárjanak le a három főbejáratból kettőt és a mögötte lévő területeket alakítsák irodákká. Így az eredetileg háromhajós kapujal, mindössze egyhajósra szűsödött. Tekintve, hogy az így nyert két irodából az egyik (az utca felől nézve a baloldali) csak a tíz lépcsővel magasabban elhelyezkedő központi előcsarnok felől volt megközelíthető, feltöltésük az egész padlózatot meg kellett emelni. A megoldás nem kevés biztonsági problémát vetett fel elsősorban tűzvédelmi szempontból. Ezért az átalakítás engedélyezését bizonyos feltételekhez kötik: új vízvezetékeket kellett kiépíteni, egy tartályokkal felszerelt ciszternát kellett kialakítani, továbbá a nagyterem három főbejáratát ajtaját kifelényílóra kellett átalakítani.

Nem találunk azonban adatokat arra vonatkozóan, hogy mikor történt az épület két oldalán, az udvarhoz csatlakozó két új szárny építése. Építészeti szempontból az tünik leginkább ésszerűnek és feltételezhetőnek, hogy ezek a munkák egy időben zajlottak a nagyterem parkó formájú alakításával.

1902-ben a parlamenti az ideiglenes épületből elköltözött a Duna partján, Steindl Imre tervei alapján épült végleges helyére. A nagyterem berendezése megmaradt a költözés után is, kivéve Deák Ferenc börrrel borított székét, mely ma is megtekinthető a Magyar Nemzeti Múzeumban.

1903-ban a régi parlamenti városi könyvtárát és műziumát akarták alakítani, minthogy az épület funkció nélkül maradt. A terv azonban, a hatalmas költségek miatt nem valósult meg. Így azután egészen 1920-ig az épületben alkalmi kiállításokat és vásárokat rendeztek. 1918-ban, az Osztrákországi forradalom idején itt ült össze a Katonatanács. 1920. novemberben Justh Dénes megkapta az engedélyt arra, hogy a nagyteremben filmeket vetítsen. Ehhez a galérián kialakítottak egy vetítőkabint.

Néhány évvel később a Fővárosi Statisztikai Hivatal költözött az épületbe és ott is maradt egészen 1942-ig.

Az épület 1942. óta van az olasz állam tulajdonában, napjainkban is ez a helyzet. Egy 1935-ben, Rómában aláírt megállapodás értelmében a Bródy Sándor utca 8. szám alatti épület, a hozzatartozó telekkel együtt 1941. május 14-től ingyenesen és örök időkre átmege az olasz állam tulaj-